

A

a, **A** /a:/ *n* (-, -) [1] (litera) a *n*, *A n* [2] Muz. a *n*, *A n*

■ **das A und (das) O** pot. istota rzeczy, podstawa; **von A bis Z** pot. od a do zet; **etw + A von A bis Z lesen** czytać coś od deski do deski; **wer A sagt, muss auch B sagen** jak się powiedziało A, (to) trzeba powiedzieć B

A [1] (= Autobahn) autostrada [2] (= Ampere) A (= amper)

a (= Ar) a (= ar)

à /a/ *przym* po; **fünf Briefmarken** *lm* à 55 Cent pięć znaczków po 55 centów; **Packungen** *lm* à 20 Stück opakowania po 20 sztuk

ä, **Ä** /ɛ:/ *n* (-, -) a *n* umlaut

AA [1] (= Auswärtiges Amt) MSZ (= Ministerstwo Spraw Zagranicznych) [2] (= Anonyme Alkoholiker) AA (= Anonimowi Alkoholicy) [3] (= Arbeitsamt) → **ArbA**

Aa /aˈla/ *n* (-, tylko *lp*) dziec. **Aa machen** robić kupkę pot.

Aachen /ˈaːxɪ/ *n* (-s, tylko *lp*) Aachen *n*, Akwizgran *m*

Aal /a:l/ *m* (-[ɛ]s, -e) węgorz *m*

■ **glatt wie ein** ~ śliski jak węgorz; **sich winden wie ein** ~ wić się jak piskorz

aalen, **sich** /ˈaːlən/ *zw* pot. wylegiwać się; **sich in der Sonne** ~ wylegiwać się na słońcu

aalglatt /ˈaːlglat/ *pejor.* [1] *przym* [osoba] sprytny, przebiegły

[1] *przysł* [wymigać się] sprytnie, zręcznie

a. a. O. (= am angegebenen Ort) l.c. (= loco citato, w miejscu uprzednio cytowanym)

Aarau /ˈaːrau/ *n* (-s, tylko *lp*) Aarau *n*

Aargau /ˈaːrgau/ *m* (-s, tylko *lp*) Argowia *ż*

Aas /a:s/ *n* [1] (-es, -e) (ciało zwierzęcia) padlina *ż*, ścierwo *n*; **die Geier ernähren sich vom** ~ sępy żywią się padliną [2] (-es, *Äser*) pot., *pejor.* (o osobie) ścierwo *n* posp., *pejor.*

■ **kein ~ ist gekommen** pot. pies z kulawą nogą nie przyszedł pot.

Aasfresser /ˈaːsfresɐ/ *m* (-s, -) padlinozerca *m*

Aasgeier /ˈaːsgaɪɐ/ *m* (-s, -) [1] Zool. ścierwnik [2] pot., *pejor.* (o osobie) pijawka *ż* *pejor.*; hiena *ż* pot., *pejor.*

ab /ap/ [1] *przym* + *D* [1] (w odniesieniu do czasu) od; **ab nächster Woche** od przyszłego tygodnia; **ab wann ist die Serie im Fernsehen zu sehen?** od kiedy można oglądać

ten serial w telewizji?; **schon ab drei Uhr morgens bin ich wach** już od trzeciej rano a. nad ranem nie śpię [2] (w odniesieniu do przestrzeni) od; **ab Berlin fahren wir mit dem Nachtzug** od Berlina jedziemy nocnym pociągami; **ab dieser Kreuzung musst du 2 Kilometer geradeaus fahren** od tego skrzyżowania musisz jechać prosto 2 kilometry [3] Handl. **die Lieferung erfolgt ab Werk/Lager** dostawa loco zakład/magazyn [4] (wskazuje na dolną granicę) od; **ab 1500 Grad** od 1500 stopni; **Versicherung schon ab 100 Euro im Monat** ubezpieczenie już od 100 euro miesięcznie

[1] *przym* + *A* pot. [1] (w relacjach czasowych) od; **ab 18 Jahre** od lat 18; **ab Januar** od stycznia; **ab kommenden Dienstag** od nadchodzącego wtorku [2] (począwszy od) **ab 3000 Stück aufwärts** od 3000 sztuk wzwyż; **ab nächste Ausgabe** od następnego wydania

[1] *przysł* [1] (w relacjach przestrzennych) **ab** (w didaskaliach) wychodzi; **gleich hinter diesem Einkaufszentrum links ab** zaraz za tym centrum handlowym w lewo; **nicht sehr weit ab von diesem Weg** niedaleko od tej drogi [2] (w żądaniach, rozkazach) **ab!** wyjdź(cie)!; **ab auf dein Zimmer!** już, do swojego pokoju!; **ab ins Bett!** już, do łóżka! [3] (o czymś, co się odrywa) **die Farbe wird bald ganz ab sein** farba wkrótce całkiem odpadnie; **der Hemdknopf ist ab** odpadł guzik od koszuli

■ **ab und an** ND okazjonalnie, czasami; **ab und zu** (okazjonalnie) od czasu do czasu, czasami; przest. (w różnych kierunkach) w tę i z powrotem

Abakus /ˈaːbakus/ *m* (-, -se a. *Abaki*)

[1] (przyrząd do liczenia) (w starożytnej Grecji i Rzymie) abakus *m*; (w szkole, biurze) liczydło *n* [2] Archit. abakus *m*

abändern /ˈaplɛndən/ *pch* zmieniać, -ć [tekst, postanowienie]; **ein Gesetz** ~ wprowadzić poprawki do ustawy

Abänderung /ˈaplɛndərʊŋ/ *ż* (-, -en) (tekstu) zmiana *ż*; (ustawy) poprawka *ż*; (wyroku) rewizja *ż*; **wir haben einige ~en an unserem Programm vorgenommen** dokonaliśmy pewnych zmian w naszym programie

abarbeiten /ˈaplaɪbaɪtən/ [1] *pch* [1] (odsluszyć) odpracowywać, -ać [dług, zobowiązanie]; odrabiać, -obić, odpracowywać, -ać

[dzień wolny]; **nach dem Studium war er verpflichtet, sein Stipendium abzarbeiten** po studiach był zobowiązany odpracować swoje stypendium [2] (zniszczyć pracą) **abgearbeitete Hände** *lm* spracowane dłonie

[1] **sich abarbeiten** (natrudzić się) **sich an etw + D** ~ napracować się przy czymś

Abart /ˈaplaːt/ *ż* (-, -en) Biol. odmiana *ż* **abartig** /ˈaplaːtɪç/ [1] *przym* st *pejor.* [osoba, upodobania] perwersyjny książk.; zбочony pot.

[1] *przysł* [1] *pejor.* [zachowywać się, reagować] perwersyjnie książk.; ~ **veranlagt sein** mieć skłonności do perwersji [2] pot. [wysoki] nienaturalnie; strasznie pot.

Abb. (= Abbildung) rys. (= rysunek), ryc. (= rycina)

Abbau /ˈapbau/ *m* (-[ɛ]s, tylko *lp*) [1] (rusztowania, baraków) demontaż *m*, rozbiórka *ż* [2] (zmniejszenie) (etatów) redukcja *ż*; (przesądów) eliminowanie *n*, zwalczanie *n*; **der ~ der Streitkräfte** redukcja sił zbrojnych; **der ~ von Hemmnissen** przen. zniesienie barier przen. [3] Górn. wydobywanie *n*, eksploatacja *ż*; **der ~ von Schwefelvorkommen** eksploatacja złóż siarki [4] Biol., Chem. rozkład *m*, rozpad *m*

abbaubar /ˈapbaubaːr/ *przym* [substancje] ulegający rozkładowi a. rozpadowi; **biologisch** ~ biodegradowalny

abbauen /ˈapbaʊən/ [1] *pch* [1] (usunąć) rozbiierać, -ebrać, zdemontować [rusztowanie, konstrukcję]; zwijać, -nać, składać, łożyć [namiot]; **vor dem Umzug müssen alle Maschinen abgebaut werden** przed przeprowadzką wszystkie maszyny trzeba rozmontować [2] (zmniejszyć) z/redukować [stanowiska]; obniżać, -yć [pensje]; wyeliminować, zwalczać, -yć [przesądy]; **Persönal** ~ redukować zatrudnienie; **überschüssige Energie durch Sport** ~ przen. wydładować nadmiar energii w sporcie przen. [3] Górn. wydobywać, -ć, eksploatować [węgiel] [4] Chem. roz/kladać, łożyć [bialka]; **Substanzen, die biologisch abgebaut werden** substancje, które ulegają biodegradacji

[1] *npch* [osoba] słabnąć; **gesundheitlich** ~ podupać na zdrowiu; **der Marathonläufer hat stark abgebaut** maratończyk stracił wiele sił

abbedingen /ˈapbɛdɪŋən/ *pch* Prawo uchylać, -ić [przepis]; **etw + A** ~ unieważ-

nić coś; **diese Regelung wurde vor kurzem abbedungen** ta regulacja została niedawno uchylona

abbeißen ¹/ˈapbaɪsn/ *pch* odgry|zać, -żć [kęs]; **ein Stück vom Brötchen** ~ ugryźć kawałek bułki

abbeizen ¹/ˈapbaɪzn/ *pch* (przy użyciu rozpuszczalnika chemicznego) zmy|wać, -ć [farbę, lakier] (**von etw + D** z czegoś); **wy|czyścić [drzewi]**

abbekommen ¹/ˈapbəkʊmən/ *pch* [1] (otrzymać) dosta|wać, -ć; **wir haben nichts** ~ nic nie dostaliśmy/dostałyśmy [2] (doznać szkody) dosta|wać, -ć pot., ob|rywać, -erwać pot.; **einen Tritt** ~ dostać kopniaka; **sie hat Schläge** ~ dostała łanie pot.; **zum Glück hat er bei dem Unfall nichts** ~ na szczęście nie ucierpiał w wypadku [3] (pozbyć się) usu|wać, -nać [plamę]; od|rywać, -erwać [guzik]; **ich kann den Dreck von meinen Händen nicht** ~ pot. nie mogę domyć rąk

abberufen ¹/ˈapbɛruːfn/ *pch* odwo|ływać, -ać [ambasadora]; **der Minister wurde von seinem Posten** ~ minister został odwołany ze stanowiska; **er wurde in die Ewigkeit** ~ książk., przen. przeniósł się do wieczności książk., przen.

Abberufung ¹/ˈapbɛruːfʊŋ/ *z* (-, -en) (ze stanowiska) odwołanie *n*; ~ **eines Botschafters** odwołanie ambasadora

abbestellen ¹/ˈapbɛstɛlən/ *pch* **eine Ware** ~ wycofać a. odwołać zamówienie towaru; **eine Zeitschrift** ~ zrezygnować z prenumeraty czasopisma; **das Hotelzimmer wurde gerade abbestellt** właśnie odwołano rezerwację pokoju (hotelowego)

Abbestellung ¹/ˈapbɛstɛlʊŋ/ *z* (-, -en) odwołanie *n* zamówienia; ~ **einer Zeitung** rezygnacja z prenumeraty gazety

abbetteln ¹/ˈapbetl̩n/ *pch* pot. **jmdm etw + A** ~ wyżebrać coś od kogoś; **sie hat mir abgebettelt, dass ich ihr beim Kochen helfe** wydebiła na mnie przyrzeczenie, że pomoże jej w gotowaniu pot.

abbezahlen ¹/ˈapbɛtsa:lən/ *pch* spła|cać, -ić [pożyczkę, odsetki]

abbiegen ¹/ˈapbiːgɪ/ *pch* [1] (wygiąć) odgi|nać, -ać [drut, blachę] [2] pot. (nadać inną postać) **die Durchführung eines Plans** ~ udaremnienie realizację planu; **das Gespräch** ~ skierować rozmowę na inny tor [3] *npch* + *s* (zmienić kierunek) [pojazd, droga] skrę|cać, -ić; (**nach**) **links/rechts** ~ skręcić w lewo/prawo; **das Auto ist von der Landstraße in einen Feldweg abgebogen** samochód skręcił z szosy w polną drogę

Abbiegespur ¹/ˈapbiːgəʃpuːɐ̯/ *z* (-, -en) pas *m* do skrętu

Abbild ¹/ˈapbɪlt/ *n* (-[e]s, -er) [1] (osoby) podobizna *z*, wizerunek *m*; ~ **er im der Heiligen** wizerunki świętych [2] przen. odzwierciedlenie *n*; odbicie *n* przen.; **ein** ~ **in**

etw + D finden znaleźć odbicie a. odzwierciedlenie w czymś

abbilden ¹/ˈapbɪldn/ *pch* odwzorow|ywać, -ać [przedmiot]; s|portretować [osobę]

Abbildung ¹/ˈapbɪldʊŋ/ *z* (-, -en) [1] *zw lp* (czynność) przedstawienie *n*, odwzorowanie *n* [2] (ilustracja) rycina *z*, rysunek *m*; **die auf der ~ dargestellten Produkte** *lm* produkty przedstawione na rysunku; **wie auf ~ 2 zu sehen ist ...** jak widać na ilustracji nr 2... [3] Mat. odwzorowanie *n*

abbinden ¹/ˈapbɪndn/ *pch* [1] (usunąć węzeł) rozwiązy|wać, -ać [krawat, chustkę] [2] Med. podwiązy|wać, -ać [naczynia krwionośne, tętnicę] [3] Kulin. zaprawi|ać, -ć, zagęszczać, -ścić (**etw + A mit etw + D** coś czymś); **die Soße mit Sahne** ~ zagęścić sos śmietaną

[3] *npch* Budow. [cement, klej] z|wiązać **Abbitte** ¹/ˈapbɪtə/ *z* (-, -n) *zw lp* książk. prośba *z* o wybaczenie; **jmdm ~ für etw + A tun** a. **leisten** prosić kogoś o wybaczenie czegoś [zniewagi, zbrodni]

abblasen ¹/ˈapblaːzn/ *pch* [1] (usunąć) zdmuch|wać, -nać [kurz, okruszki] [2] pot. (anulować) odwo|ływać, -ać [przedstawienie, strajk] [3] Myślis. odrzucić [polowanie]

abblättern ¹/ˈapblɛtn/ *npch* + *s* [1] [farba, lakier] z|łuszczyć się [2] [roślina, drzewo] s|tracić liście

abbleiben ¹/ˈapblɛɪbm/ *npch* + *s* ND, pot. **wo ist sie denn abgeblieben?** gdzież ona się podziewa? pot.

abblenden ¹/ˈapblɛndn/ *pch* (osłonić) przysł|aniać, -onić [okno]; przyga|szać, -sić [lampę]

[3] *npch* [1] Aut. włącz|ać, -yć światła mijania [2] Fot. zmniejsz|ać, -yć przysłone

Abblendlicht ¹/ˈapblɛntlɪçt/ *n* (-[e]s, -er) *zw lp* światła *lm* mijania

abblitzen ¹/ˈapblɪtsn/ *npch* + *s* pot. nic nie wskórać pot.; **jmdn ~ lassen** odprawić kogoś z kwitkiem przen.; **er ist bei diesem Mädchen abgeblitzt** dostał kosza od tej dziewczyny przen.

abblocken ¹/ˈapblokɪ/ *pch* [1] Sport za|blokować [strzał, uderzenie]; **der Spieler hat die Angabe nicht abgeblockt** gracz nie zablokował podania [2] (uniemożliwić) udaremnia|ać, -ć [dążenia]; odrzuca|ć, -ić [żądania]; **er blockt jede Kritik ab** on nie przyjmuje żadnej krytyki

Abbrand ¹/ˈapbrant/ *m* (-[e]s, +e) [1] (w reaktorze jądrowym) stopień *m* wypalenia [2] (w hutnictwie) zgorzelina *z*, zgar *m*

abbrausen ¹/ˈapbrauzn/ *pch* u|myć pod prysznicem [dziecko]; u|myć pod bieżącą wodą [owoce]

[3] *npch* + *s* pot. [samochód] odje|żdżać, -chać z rykiem

[3] **sich abbrausen** u|myć się pod prysznicem

abbrechen ¹/ˈapbrɛçn/ *pch* [1] (kruszyć) odłamy|wać, -ać [gałąź]; utrac|ać, -ić [dzio-bek, ucho]; **ein Stück Brot** ~ odłamać kawałek chleba [2] (usunąć) roz|bierać,

-ebrać, z|demontować [rusztowanie]; zwi|nąć, -jać, składać, złożyć [namiot]; roz|bierać, -ebrać, wyburz|ać, -yć [budy-nek]; **die alte Brücke wurde abgebrochen** stary most został rozebrany [3] (skończyć) przer|ywać, -wać [dyskusję, studia]; zrywać, zerwać [rokowania, negocjacje]; **die Schwangerschaft** ~ przerwać ciążę; **die Verbindungen zur Außenwelt** ~ zerwać kontakty ze światem zewnętrznym; **wir haben unseren Kontakt nicht abgebrochen** kontakty między nami nie ustały [4] Komput. anulować [instalację]

[3] *npch* [1] + *s* (pęknąć) [gałąź, obcas] odłamy|wać, -ać się, z|łamać się; [uszko] ukru-szyć się; **mir ist ein Zahn abgebrochen** ułamał mi się ząb [2] + *s* (ustać) [negocjacje, rokowania] ur|ływać, -wać się; **unser Briefwechsel ist schon seit langem abgebrochen** nasza korespondencja dawno się ur-wała [3] (przestać) **mitte im Satz** ~ uciąć a. urwać w pół zdania

■ **sich + D einen** ~ pot. certolić się pot.

abbremsen ¹/ˈapbremzn/ *pch* [1] (unieruchomić) zatrzym|ywać, -ać [samochód] [2] (zmniejszyć prędkość) **vor der Kurve musste er den Wagen ein wenig** ~ przed zakrętem musiał trochę zwolnić [3] przen. hamować przen. [rozwoj, inflację]

[3] *npch* [1] (zatrzymać) wyhamow|ywać, -ać; **im letzten Moment hat sie es geschafft abzubremsen** w ostatnim momencie zdołała wyhamować [2] (zmniejszyć prędkość) przyhamow|ywać, -ać

abbrennen ¹/ˈapbrenən/ *pch* [1] (zniszczyć ogniem) spalić [dom, wioskę]; wypala|ć, -ić [polo, łąki]; **während des Zweiten Weltkrieges wurde die Stadt fast völlig abgebrannt** podczas II wojny światowej miasto zostało prawie doszczętnie spalone [2] (spowodować zapalenie) odpala|ć, -ić [petardę, fajęterwki]; **eine Zündschnur** ~ podpalić lont

[3] *npch* + *s* [1] (zostać zniszczonym ogniem) [budynek, wioska] spłonać, spalić się; **das Getreide ist leider abgebrannt** niestety zboże spłonęło [2] (spalić się do końca) [świeca] wypala|ć, -ić się, dopala|ć, -ić się; **das Feuer ist abgebrannt** ogień dogasł; **eine abgebrannte Glühbirne** *z* przepalona żarówka

abbringen ¹/ˈapbrɪŋən/ *pch* odwo|dzić, -ieść (**jmdn von etw + D** kogoś od czegoś); **sie ließ sich nicht davon** ~, **ihr Studium aufzugeben** nie dała się odwieść od zamiaru przerwania studiów

abbröckeln ¹/ˈapbrœkln/ *npch* + *s* [tylnk] obłup|ywać, -ać się, wykruszać, -yć się; **in großen Stücken** ~ odpadać płatami; **die Aktienkurse bröckeln ab** Ekon. akcje tracą na wartości

Abbruch ¹/ˈapbrʊx/ *m* [1] (-[e]s, tylko *lp*) (budynku) rozbiórka *z*, wyburzenie *n*; (namiotu) zwinięcie *n*, złożenie *n* [2] (-[e]s, +e) *zw lp* (kontaktów, stosunków) zerwanie *n*; (studiów, rozmowy) przerwanie *n* [3] (-[e]s,

tylko lp) (dyshonor) **das tut seiner Ehre keinen** ~ to nie jest ujmą dla jego honoru

Abbruchfirma /'apbruxfirma/ *ż* (-, *Abbruchfirmen*) firma z rozbiórkowa

Abbruchhaus /'apbruxhaus/ *n* (-es, +er) budynek m przeznaczony do rozbiórki

abbruchreif /'apbruxraif/ *przym st* [budynek] nadający się do rozbiórki

ab|brühen /'apbry:ən/ *pch* s|parzyć [owoce, mięso]

ab|brummen /'apbrumən/ *pot. 1 pch* odsiadywać, -edzieć *pot. [kare]*

11 npch + s [ciężarówka] odda|ać, -ić się z warkotem

ab|buchen /'apbu:xn/ *pch* odpisywać, -ać a. potrac|ać, -ić z konta [kwotę]; **die Bank hat die Kreditrate abgebucht** bank potracił ratę kredytu; **etw + A ~** przen. odpuścić sobie coś pot.

Abbuchung /'apbu:xun/ *ż* (-, -en) odpisanie *n* z konta, obciążenie *n* konta

ab|bürsten /'apbɪrstn/ *pch* wyszczotkować [płaszcz]; **den Schnee von den Schuhen ~** omieść buty ze śniegu

ab|büßen /'apby:sn/ *pch 1* Relig. odpokutowywać, -ać; odkupywać, -ić książk. [grzechy, winy] **2** Prawo odbywać, -ć [karę]; **der Verbrecher hat den Raub mit vier Jahren Haft abgebußt** przestępca odbył karę czterech lat więzienia za kradzież

Abc /a:be:'tse:, abe:'tse:/ *n* (-, -) *zw lp 1* (alfabet) abecadło *n 2* (podsta) abecadło *n*, abc *n*; **das ~ der Schauspielkunst** abecadło sztuki aktorskiej

ab|checken /'apfʃekn/ *pch* sprawdzać, -ić [możliwości, sprawność]

Abc-Schütze /abe:'tse:fʏtsə/ *m* (-n, -n) pierwszoklasista *m*, -ka *ż*; pierwszak *m* *pot.*

ABC-Waffen /abe:'tse:vafn/ *tylko lm* broń z masowego rażenia

ab|dämpfen /'apdempfn/ *pch* przytłumi|ać, -ć, s|tłumić [dźwięk, hałas]; przygaszać, -ić, ściemnia|ać, -ć [światło]

ab|dampfen /'apdampfn/ *1 pch* odparowywać, -ać [wodę]

11 npch + s 1 Chem. [ciecz] wy|parować **2** [statek, parowiec] odpływać, -nać **3** *pot.* przen. (odjeżdżać) wybywać, -ć *pot.*; znik|ać, -nąć; **gestern ist er nach Berlin abgedampft** wczoraj wybył do Berlina *pot.*

ab|danken /'apdanʃn/ *npch 1* (zrezygnować z pełnionej funkcji) [król] abdykować, zrzec|ać, -c się tronu; [minister] ust|ępować, -apic|; **nach dieser Affäre musste der Umweltminister ~** po tej aferze minister środowiska musiał podać się do dymisji **2** CH, Relig. odprawia|ać, -ć nabożeństwo żałobne

Abdankung /'apdanʃun/ *ż* (-, -en) **1** (odejście) (króla) abdykacja *ż*; (ministra) ustąpienie *n*, rezygnacja *ż 2* CH, Relig. ceremonia *ż* żałobna

ab|decken /'apdekʃn/ *pch 1* (usunąć) z|trywać, -erwać [dach]; **kannst du den Tisch ~?** czy możesz posprzątać ze stołu? **2** (po-

łożyć) przykry|wać, -ć, zakry|wać, -ć [obraz, meble] **3** Ekon. (uregulować należność) pokry|wać, -ć, spłaca|ć, -ić [długi, zobowiązania]; **alle Verluste wurden abgedeckt** pokryto wszystkie straty **4** Ekon. (dać gwarancję) zabezpiecz|ać, -yć [transakcję, zobowiązanie]; **das Risiko ~** zabezpieczać przed ryzykiem **5** Sport kryć [przeciwnika] **6** (spełniać) zaspokaja|ć, -oić [potrzebę]

Abdeckung /'apdekʃun/ *ż* (-, -en) **1** (materiał) przykrycie *n*, pokrycie *n 2* Ekon. (długu) pokrycie *n*; **nach der ~ aller Verbindlichkeiten** po pokryciu wszystkich zobowiązań **3** Ekon. (transakcji) zabezpieczenie *n* **ab|dichten** /'apdɪçtn/ *pch* **etw + A mit etw + D ~** uszczelnia|ć, -ć coś czymś; **das Dach gegen Regen ~** zabezpieczyć dach przed deszczem; **die Fenster mit Kitt ~** uszczelniać okna kitem; **Kellerwände ~** ocieplić ściany piwnicy

Abdichtung /'apdɪçtn/ *ż 1* (-, tylko *lp*) (rezultat czynności) uszczelnienie *n 2* (-, -en) (przedmiot) uszczelka *ż*, uszczelnienie *n*

ab|drängen /'apdreŋən/ *pch* od|pierać, -eprzeć [wroga]; od|pychać, -epchnąć [demonstrantów]; **das Auto wurde von der Straße abgedrängt** samochód został zepchnięty na pobocze

ab|drehen /'apdre:ən/ *1 pch 1* (zamknąć) zakreć|ać, -ić [kran, kurek]; (zgasić) wyłączyć|ać, -yć [radio, piec] **2** (przerwać dopływ z powodu prac, awarii) odłącz|ać, -yć [wodę, gaz, prąd] **3** (oddzielić) ur|ływać, -wać [guzik]; **die Stängel von Erdbeeren ~** oderwać szypułki od truskawek **4** (skierować w inną stronę) odwr|ać, -ócić [głowę, twarz] **5** Film nakręcić [film, scenę]

11 npch + s/h [statek, samolot] zmienia|ć, -ć kurs; **das Auto ist a. hat nach Norden abgedreht** samochód skierował się na północ

111 sich ab|drehen [osoba] obr|ać, -ócić się, odwr|ać, -ócić się

Abdrift /'apdrɪft/ *ż* (-, -en) *zw lp* Żegl. dryf *m*, znos *m*

ab|driften /'apdrɪftn/ *npch + s* [statek, łódź] z|dryfować, zb|ać, -oczyć z kursu; **ins Chaos ~** przen. [kraj] pograżyć się w chaosie przen.; **das Gespräch ist abgedriftet** przen. rozmowa zeszała na inny temat **Abdruck**¹ /'apdruk/ *m 1* (-[e]s, tylko *lp*) (czynność) drukowanie *n*, druk *m 2* (-[e]s, -e) (wynik) odbitka *ż*, reprodukcja *ż*

Abdruck² /'apdruk/ *m 1* (-[e]s, tylko *lp*) (wzoru) odbicie *n 2* (-[e]s, +e) (palców, stóp) odcisk *m*

ab|drücken /'apdrykʃn/ *1 pch 1* (przerwać, przyciskając) odc|ić, -ać [dopływ powietrza] **2** (nacisnąć) przycis|ać, -nać [żyłkę] **3** (odsunąć) od|pychać, -epchnąć [łódkę, jacht] **4** (oddać strzał) **etw + A ~** wystrzel|ać, -ić z czegoś [karabinu, broni] **5 *pot.* (uściskać) wyściskać *pot.* [dziecko, przyjaciela] **6** (zostawić wzór) odcis|ać, -nać [pieczęć]; odbi|ć, -ć [klucz] **7** *pot.* (uregulować) za|płać; **für das Haus hat sie richtig viel****

Geld abgedrückt za dom zapłaciła na prawdę dużo

11 npch [policjant, złodziej] pociaga|ć, -nać za spust; **er drückte auf seine Mutter ab** strzelił do swojej matki

111 sich ab|drücken [ślad, dłoń] odcis|ać, -nać się; **sich in etw + D ~** odciskać się w czymś

ab|drucken /'apdrukʃn/ *pch* wydruko-
wać, zamie|szczać, -ścić [artykuł, sprostowanie]; **sein Essay wurde in der letzten Nummer abgedruckt** jego esej został zamieszczony w poprzednim numerze

ab|dunkeln /'apduŋkn/ *pch* zaciem-
nia|ć, -ć [pokój]; przyciemnia|ć, -ć [tło]; **abgedunkelte Scheibe** *ż* przyciemniana szyba

ab|duschen /'apduʃn/ *1 pch* jmdn ~
u|myć kogoś pod prysznicem

11 sich ab|duschen u|myć się pod prysz-
nicem; **sich kalt/warm ~** wziąć zimny/ciepły prysznic

ab|düsen /'apdy:zn/ *npch + s* *pot.* zmy|wać, -ć się *pot.*

ab|ebben /'aplebm/ *npch + s* [sztorm, wiatr] u|łchnąć; [zainteresowanie, popyt] z|maleć; [euforia, zapal] przygasa|ć, -nać; **die Protestwelle ebte spürbar ab** fala protestów wyraźnie osłabła

Abend /'a:bmt/ *m* (-s, -e) **1** (część doby) wieczór *m*; ~ **für ~** co wieczór; **am ~ des 3. Mai** 3 maja wieczorem; **am ~ zuvor** a. **vorher** minionego wieczoru; **am (frühen) ~** (wczesnym) wieczorem; **am gleichen a. selben ~** tego samego wieczoru; **bis heute ~!** do zobaczenia dziś wieczorem!; **bis in den ~ hinein** aż do wieczora; **bis zum späten ~** do późnego wieczora; **gegen ~** pod wieczór; **gestern/heute/morgen ~** wczoraj/dzisiaj/jutro wieczorem; **„guten ~!“** „dobry wieczór!"; **von Morgen bis ~** od rana do wieczora; **während des ganzen ~s** (przez) cały wieczór; **einen freien ~** **haben** mieć wolny wieczór; **zu ~ essen** jeść kolację; **der ~ brach an** nastał wieczór; **als es ~ wurde** gdy nastał wieczór; **es ging auf den ~** **zu** miało się ku wieczorowi książk.; **ich habe den ~ mit ihr verbracht** spędziłem/spędziłam z nią wieczór; **ich halte mir für das Treffen den ganzen ~ frei** na to spotkanie rezerwuję sobie cały wieczór; **sie treffen sich jeden ~ in dem gleichen Café** co wieczór spotykają się w tej samej kawiarni; **was machst du heute ~?** co robisz dziś wieczorem? **2** (spotkanie) wieczór *m*, wieczorek *m*; **literarischer ~** wieczór literacki; **die Attraktion *ż* des ~s** atrakcja wieczoru; **„was habt ihr gestern gemacht?“ ~ „wir hatten einen gemütlichen ~ im Restaurant“** „co wczoraj robiliście/robiliście?“ ~ „spędziliśmy/spędziłyśmy przyjemny wieczór w restauracji”

□ **der Heilige ~** Relig. Wigilia

■ **du kannst mich am ~ besuchen** *posp.*

pocałuj mnie gdzieś posp.; **ein bunter** ~ wieczorek towarzyski z urozmaiconym programem rozrywkowym; **je später der ~, desto schöner die Gäste** ≈ lepiej późno niż wcale (*szartobliwe powitanie spóźnionych gości*); **es ist noch nicht aller Tage ~** → **Tag¹**; **man soll den Tag nicht vor dem ~ loben** przyst. → **Tag²**

Abendandacht /'a:bmtandax/ *z* (-, -en) nabożeństwo *n* wieczorne; **eine ~ halten** odprawić nabożeństwo wieczorne

Abendblatt /'a:bmtblat/ *n* (-[e]s, +er) dziennik *m* wieczorny, gazeta *z* wieczorna

Abendbrot /'a:bmtbro:t/ *n* (-[e]s, -e) *zw* *lp* → **Abendessen**

Abenddämmerung /'a:bmtdəməʀʊŋ/ *z* (-, -en) zmierzch *m*, zmrok *m*; **in der ~** o zmierzchu a. zmroku; **die ~ brach herein** zapadł zmierzch

Abendessen /'a:bmtəsən/ *n* (-s, -) kolacja *z*; **nach dem ~** po kolacji; **zum ~ bleiben** zostać na kolacji; **beim gemeinsamen ~ verloren wir kein Wort darüber** podczas wspólnej kolacji nie padło na ten temat ani jedno słowo; **wann gibt's ~?** pot. kiedy będzie kolacja?; **was gibt es zum ~?** co jest na kolację?; **zum ~ gab es Lasagne** na kolację była lasagne

abendfüllend /'a:bmtfylvənt/ *przym* [*balet, spektakl*] całowieczorny, całowieczorowy; **ein ~es Programm** *n* program na cały wieczór

Abendgebet /'a:bmtgəbet/ *n* (-[e]s, -e) wieczorna modlitwa *z*; *paciorek m* dziec.; **das ~ sprechen** zmówić wieczorną modlitwę

Abendgottesdienst /'a:bmtgətesdi:nt/ *m* (-[e]s, -e) nabożeństwo *n* wieczorne

Abendgymnasium /'a:bmtgymna:zjum/ *n* (-s, *Abendgymnasien*) ≈ liceum *n* wieczorowe dla pracujących

Abendhimmel /'a:bmtħiml/ *m* (-s, -) niebo *n* o zachodzie słońca

Abendkasse /'a:bmtkasə/ *z* (-, -n) *kasa* biletowa w teatrze lub operze otwarta przed przedstawieniem

Abendkleid /'a:bmtklait/ *n* (-[e]s, -er) suknia *z* wieczorowa

Abendkurs /'a:bmtkurs/ *m* (-es, -e) kurs *m* wieczorowy

Abendland /'a:bmtlant/ *n* (-[e]s, tylko *lp*) Zachód *m*; Okcydent *m* rzad., książk.; **das christliche ~** chrześcijańska cywilizacja Zachodu

abendländisch /'a:bmtlɛndɪʃ/ *przym* [*kultura, tradycja*] zachodni; okcydentalny książk.

abendlich /'a:bmtlɪç/ *przym* [*gość, spacer*] wieczorny

Abendmahl /'a:bmtma:l/ *n* (-[e]s, tylko *lp*) 1) przest., książk. wieczerza *z* przest. 2) (w Kościele ewangelickim) komunія *z*; **das ~ empfangen** a. **nehmen** przyjąć komunię

□ **das letzte ~** Relig. Ostatnia Wieczerza

Abendmahlzeit /'a:bmtma:ltʃaɪt/ *z* (-, -en) kolacja *z*

Abendnachrichten /'a:bmtna:xʀɪçtɪŋ/ tylko *lm* wiadomości *lm* wieczorne

Abendprogramm /'a:bmtprogram/ *n* (-[e]s, -e) program *m* wieczorny; **die Sendung wurde aus dem ~ genommen** audycję wycofano z wieczornego programu; **was gibt es heute im ~?** co jest dziś wieczorem w programie?

Abendrot /'a:bmtrot/ *n* (-s, tylko *lp*),

Abendröte /'a:bmtʀø:tə/ *z* (-, tylko *lp*) zorza *z* wieczorna

abends /'a:bmts/ przysł. wieczorem, wieczorami; **samstags ~** w soboty wieczorem; **um 7:00 Uhr ~** o (godzinie) 7.00 wieczorem; **von morgens bis ~** od rana do wieczora

Abendschule /'a:bmtʃu:lə/ *z* (-, -n) szkoła *z* wieczorowa; wieczorówka *z* pot.

Abendsonne /'a:bmtʒonə/ *z* (-, tylko *lp*) zachodzące słońce *n*

Abendstern /'a:bmtstɛrn/ *m* (-[e]s, tylko *lp*) Gwiazda *z* Wieczorna

Abendstunde /'a:bmtʃtundə/ *z* (-, -n) *zw* *lm* godzina *z* wieczorna; **in den frühen/späten ~n** we wczesnych/w późnych godzinach wieczornych; **wir feierten bis in die späten ~n hinein** świętowaliśmy/świętowaliśmy do późnych godzin wieczornych

Abendunterricht /'a:bmtlɔntɛrɪç/ *m* (-[e]s, -e) *zw* *lp* zajęcia *lm* wieczorowe

Abendvorstellung /'a:bmtfo:vʃtɛlʊŋ/ *z* (-, -en) przedstawienie *n* wieczorne

Abendzeitung /'a:bmtʃaɪtʊŋ/ *z* (-, -en) → **Abendblatt**

Abenteuer /'a:bmtɔyɐ/ *n* (-s, -) 1) (zdarzenie) przygoda *z*; **ein ~ erleben** przeżyć przygodę; **er ist immer auf der Suche nach ~n** on nieustannie poszukuje przygód; **sie stürzt sich in jedes ~** ona rzuca się w wir przygód pot. 2) (lit.) romans *m*; **er ließ sich auf ein flüchtiges ~ mit ihr ein** wdał się z nią w przelotny romans 3) (ryzyko) ryzykowne przedsięwzięcie *n*; **dieses Projekt ist ein großes ~** ten projekt jest wielką niewiadomą

Abenteuerfilm /'a:bmtɔyɛfɪlm/ *m* (-[e]s, -e) film *m* przygodowy

abenteuerlich /'a:bmtɔyɛlɪç/ 1) *przym* *st* 1) [*rajd*] przygodowy; [*ucieczka, podróż*] pełen przygód; [*przeżycia*] emocjonujący; [*plan, przedsięwzięcie*] ryzykowny; **~e Erlebnisse** *lm* emocjonujące przeżycia 2) [*sposób, ubiór*] dziwny, osobliwy

1) przysł. **das klingt aber sehr ~** (z powątpiewaniem) a, to ciekawe

Abenteuerlust /'a:bmtɔyɛlust/ *z* (-, tylko *lp*) żądza *z* przygód

Abenteuerroman /'a:bmtɔyɛroma:n/ *m* (-s, -e) powieść *z* przygodowa

Abenteuerspielplatz /'a:bmtɔyɛʃpi:l-plats/ *m* (-es, +e) przygodowy plac zabaw

Abenteuerurlaub /'a:bmtɔyɛ:ulaup/ *m* (-[e]s, -e) zorganizowany wyjazd urlopowy *z* niecodziennymi atrakcjami

Abenteurer /'a:bmtɔyɛr/ *m* (-s, -), **~in** *z* (-, -en) poszukiwacz *m*, -ka *z* przygód

Aber /'a:bə/ *n* (-s, -) 1) (zarzut) ale *n*; **es gibt hier kein ~** tu nie ma żadnego ale 2) (trudność) haczyk *m* pot.

■ **ohne Wenn und ~** → **Wenn; Wenn und ~** → **Wenn**

aber /'a:bə/ 1) *spój* 1) (w przeciwstawieniach) ale, lecz; **das hat er nicht gesagt, ~ wohl gemeint** tego nie powiedział, ale z pewnością miał to na myśli 2) (zawężająco) ale, jednak; **ich bin dort zwar sehr gern, ~ nicht oft** bywam tam chętnie, jednak nieczęsto; **wir sind (zwar) nicht reich, ~ wir haben keine finanziellen Sorgen** nie jesteśmy (wprawdzie) bogaci/bogate, jednak nie mamy problemów finansowych 3) (jako wyraz sprzeciwu) ale; **~ warum denn ich?** ale dlaczego ja?

1) *part* 1) (jako wzmocnienie) **~ gern!** ależ z chęcią! **alles, ~ auch alles würde sie dafür geben** oddałaby za to dosłownie wszystko 2) (emfaticznie) ale, ależ; **~, ~!** ale, ale! (co to ma znaczyć?); **~, meine Herrschaften!** ależ, drodzy państwo!; **~ ich bitte dich!** (jako upomnienie, skarcenie) ależ proszę cię!; **der ist ~ frech!** ten to jest bezczelny!; **er tanzt ~ gut!** ależ on świetnie tańczy!; **sie ist ~ klein!** ależ ona jest mała!

1) przysł. tylko *w*: **~ und abermals** wciąż i wciąż

Aberglaube /'a:bəglaubə/ *m* (-ns, tylko *lp*), **~n** *m* (-s, tylko *lp*) zabobon *m*, przesąd *m*; **es gibt den ~n, dass ...** istnieje przesąd mówiący, że...

abergläubisch /'a:bəglɔybɪʃ/ *przym* *st* [*osoba*] zabobonny, przesądny; [*lęk*] zabobonny

ab|erkennen* /'apɛɾkənən/ *pch* *jmdm* *etw* + **A** ~ pozbawić, -ć kogoś czegoś [*prawa*]; od|bierać, -ebrać komuś coś [*przywilej*]; **der Weltmeistertitel wurde ihm aberkannt** odebrano mu tytuł mistrza świata

Aberkennung /'apɛɾkənʊŋ/ *z* (-, -en) (praw. obywatelstwa) pozbawienie *n*

abermalig /'a:bema:lɪç/ *przym* [*próba, zmiana*] ponowny

abermals /'a:bema:ls/ przysł. [*wygrać, przełożyć*] ponownie; **die Verhandlung wurde ~ vertagt** rozprawę ponownie odroczone

ab|ernten /'apɛɾntn/ *pch* zbierać, zebrać [*zboże, owoce*]; **abgeerntete Tomaten** *lm* zebrane pomidory; **das Feld ist bereits abgeerntet** plony zostały już zebrane z pola

abertausend /'a:bɛtaʊznt/ *licz* książk. tysiące *lm*; **~e Menschen strömten in die Stadt** tysiące ludzi przybywało do miasta